

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА**

*Кафедра туризму географічного факультету
Кафедра країнознавства і міжнародного туризму
факультету міжнародних відносин*
**WYŻSZA SZKOŁA SPOŁECZNO-PRZYRODNICZA
IM. WINCENTEGO POLA W LUBLINIE
ЕКОЛОГО-ГЕОГРАФІЧНИЙ ФОНД**

*360-річчю
Львівського національного університету
імені Івана Франка
присвячуємо*

**ГЕОГРАФІЯ, ЕКОНОМІКА І ТУРИЗМ:
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТА МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД**

Матеріали
XV Міжнародної наукової конференції

Львів
8 жовтня 2021 р.

Львів – 2021

Географія, економіка і туризм: національний та міжнародний досвід / Матеріали XV Міжнародної наукової конференції. – Львів, 2021. – 326 с.

Матеріали наукової конференції охоплюють особливості реалізації державної політики в галузі туризму, розробки туристичного продукту, економічного забезпечення туризму, просторового поширення туристичних ресурсів, специфіки підготовки фахівців для туристичної галузі, розвиток спеціалізованих видів туризму, історію туризму.

Авторами збірника є провідні вчені та молоді науковці України, Польщі, Білорусі, Словаччини, Італії та США.

Редакційна колегія:

Мальська М.П., д-р екон. наук, професор Львівського національного університету імені Івана Франка.

Антонюк Н.В., д-р істор. наук, професор Львівського національного університету імені Івана Франка.

Stefanek H.: doctor, Prezydent i kanclerz uczelni Wyższej Szkoły Społeczno-Przyrodniczej im. W. Pola w Lublinie.

Шульц С.Л., д-р екон. наук, професор, ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.Долішнього» НАНУ.

Мальський М. З., д. екон. н., професор, декан факультету міжнародних відносин Львівського національного університету імені Івана Франка.

Біланюк В.І., к. геогр. н., доцент, декан географічного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка.

канд. геогр. н.: Каднічанський Д.А., Гамкало М.З., Романів П.В., Безручко Л. С.

канд. екон. н.: Мандюк Н.Л., Грицишин А. Т.

Рекомендовано до друку Вченою Радою географічного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка (протокол № 7 від 22.09.2021 р.)

Автори опублікованих матеріалів відповідають за точність наведених фактів, цитат, власних імен, статистичних матеріалів та інших відомостей.

Точка зору редколегії не завжди збігається з позицією авторів.

© Львівський національний університет
імені Івана Франка, 2021

© Автори статей, 2021

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬ ПРИРОДООХОРОННОГО, РЕКРЕАЦІЙНОГО ТА ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ ПУСТОМИТІВСЬКОГО РАЙОНУ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Петро Войтків, Васирина Стрілецька

Львівський національний університет імені Івана Франка

Львів, Україна

Пустомитівський район є територією, де спостерігається інтенсивне землекористування, якому сприяють благодатні природні умови та вигідне економіко-географічне розташування.

Крім земель з інтенсивним землекористуванням, в районі знаходяться землі природоохоронного, рекреаційного та історико-культурного призначення. Саме аналіз структури цих земель була метою наших досліджень.

Слід відзначити, що територія Пустомитівського району переважно охоплює фізико-географічний район Львівського Опілля (південний-захід) та частину фізико-географічної області Малого Полісся (на північному сході) [6].

Для Львівського Опілля характерний слабохвилястий рельєф. Виділяється два типи ландшафтів: Пустомитівський та Городоцько-Щирецький. В ландшафтній структурі Малого Полісся панують природно-територіальні комплекси поліського типу – пасма, а в окремих місцях поширені лісостепові ландшафти [6]. Тому ці ландшафти ще називають Пасмове Побужжя.

Аналіз структури земельного фонду Пустомитівського району за 2009 рік показав, що найбільшу площу займають сільськогосподарські землі 70424,24 га – 75 %, однак в 2019 році їх площа зменшилася до 70041,21 га і становлять вже – 74,44 % [2]. Площа лісів та інших лісовкритих територій з 2009 по 2019 роки дещо зменшилась, відповідно з 16469,78 (17,40 %) до 16467 га (17,39 %), тобто на 2,78 га. Також, зменшилася площа відкритих земель без рослинного покриву.

Площа забудованих земель в районі за 2019 рік є більшою у порівнянні з 2009 роком. Тобто, якщо в 2009 році площа забудованих земель складала 5688,1 га, то в 2016 році – 6277 га, що є більше. Найменшу площу займають заболочені землі, площа яких не змінилася. Натомість площа земель, які є зайняті водами збільшилася

з 1771,9 до 1788 га [2].

Крім виділених категорій на території району присутні землі природоохоронного, рекреаційного та історико-культурного призначення.

Зокрема, землі природоохоронного призначення – це ділянки суші і водного простору з природними комплексами та об'єктами, що мають особливу природоохоронну, екологічну, наукову, естетичну, рекреаційну та іншу цінність, яким відповідно до закону надано статус територій та об'єктів природно-заповідного фонду [4].

До таких земель включаються природні території та об'єкти (природні заповідники, національні природні парки, біосферні заповідники, регіональні ландшафтні парки, заказники, пам'ятки природи, заповідні урочища), а також штучно створені об'єкти (ботанічні сади, дендрологічні парки, зоологічні парки, парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва) [4].

На території Пустомитівського району налічується 12 об'єктів природно-заповідного фонду загальною площею 3648,9 га (3,86 % території району). Відповідний статус отримали ландшафтний заказник «Липниківський» площею 2194 га, лісові заказники «Любінський» (2078 га, розташований також на території Городоцького району) та Винниківський (848 га), дендропарк «Оброшинський» (5,0 га), заповідне урочище «Модринове насадження» (5,7 га, Товцівське лісництво), зоопарк (5,9 га, с. Оброшино), ботанічна пам'ятка природи три вікові дуби Б. Хмельницького (0,07 га, с. Підгірне), три парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва: Басівський дендропарк (15,4 га), Верхньобілківський парк (32,0 га), парк 19 ст. у місті Пустомити (3,5 га) [1].

У 2014 р. Львівською обласною радою прийнято рішення про створення регіонального ландшафтного парку «Стільське горбогір'я» площею 8909,9 га на території Миколаївського, Перемишлянського й Пустомитівського районів [5].

Природно-заповідний фонд становлять ділянки суші і водного простору, природні комплекси та об'єкти яких мають особливу природоохоронну, наукову, естетичну, рекреаційну та іншу цінність і виділені з метою збереження природної різноманітності ландшафтів, генофонду тваринного і рослинного світу, підтримання загального екологічного балансу та забезпечення фонового моніторингу

навколишнього природного середовища [5].

Частка природоохоронних і рекреаційних земель незначна, вона складає всього 3,94 % від загальної площі району (див. табл.1).

Таблиця 1

Землі природоохоронного, рекреаційного та оздоровчого призначення Пустомитівського району [7]

Адміністративні утворення	Землі природоохоронного призначення	Землі рекреаційного призначення	Землі історико-культурного призначення
Верхньобілківська	16,7		
Винничківська	696,0		
Вовківська	401,0	1,69	0,8
Годовицько-Басівська	15,4		
Давидівська	152,0	0,5	
Звенигородська		2,0	0,2
Містківська	212,6		
Оброшинська	5,0		
Поршненська	1018,1	4,67	
Раковецька	780,6		
Скнилівська		6,0	
Ставчанська	348,0		
Старосільська		9,91	
Чишківська		2,63	
м. Пустомити	3,5		
Пустомитівський р-н	3648,9	27,4	1,0

Найбільша площа земель природоохоронного призначення припадає на території Винничківської 696,0 га (27,86 % від загальної площі ради) (Пасмове Побужжя), Вовківської 401,0 га (11,16 %), Поршненської 1018,1 га (40,03 %), Раковецької 780,6 га (14,5 %) та Ставчанської 348,0 га (13,57 %) (всі Львівське Опілля) сільських рад (рисунок).

До земель рекреаційного призначення належать земельні ділянки зелених зон і зелених насаджень міст та інших населених пунктів, навчально-туристських та екологічних стежок, маркованих трас, земельні ділянки, зайняті територіями будинків відпочинку, пансіонатів, об'єктів фізичної культури і спорту, туристичних баз, кемпінгів, яхт-клубів, стаціонарних і наметових туристично-

оздоровчих таборів, будинків рибалок і мисливців, дитячих туристичних станцій, дитячих та спортивних таборів, інших аналогічних об'єктів [4].

В Пустомитівському районі такі землі є на території Старосільської (9,91 га), Поршенької (4,67 га), Скнилівської (6 га), Вовківської (1,69 га), Давидівської (0,5 га) (Львівське Опілля), Чишківської (2,63 га), Звенигородської (2,0 га) сільських рад (Пасмове Побужжя). В більшості сільських радах ці землі відсутні (рисунк 1).

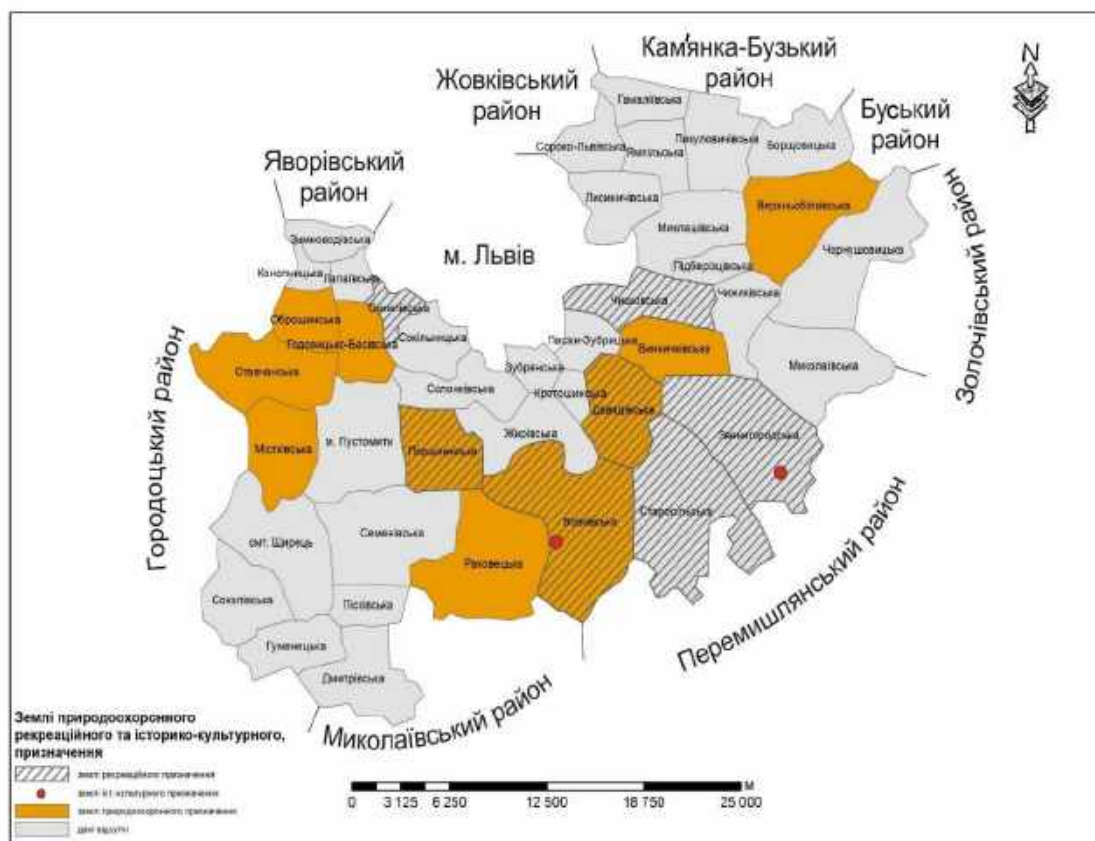

Рис. 1. Розподіл земель природоохоронного, рекреаційного та оздоровчого призначення по адміністративно-територіальних утвореннях Пустомитівського району

Відомими відпочинково-рекреаційними зонами на території району є «Лісова перлина», «Гостинна хата», «Озеро», заказники «Львівський», «Липниківський».

До земель історико-культурного призначення належать землі, на яких розташовані пам'ятки культурної спадщини, їх комплекси (ансамблі), історико-культурні заповідники, історико-культурні заповідні території, охоронювані археологічні території, музеї просто неба, меморіальні музеї-садиби [3].

Пустомитівський район не багатий на землі історико-культурного призначення. На території району ці землі знаходяться тільки у двох адміністративних утвореннях, зокрема в Звенигородській та Вовківській сільських радах. Саме там знаходяться:

- музей історії давньоруського міста Звенигород. Площа – 0,2 га. Музей створений 1987 р. Сучасний будинок був спеціально побудований для експозиції музею. Тоді ж з'являється скульптурна група на території біля музею. Відвідувачі зможуть побачити скульптуру Літописця, Воїна, Матері-Берегині та Землероба-Відбудовувача міста [1].

- художньо-меморіальний музей Устияновичів – музей-садиба, що розташований у селі Вовків Пустомитівського району Львівської області. Музей був відкритий 29 вересня 1991 року як філіал Національного музею у Львові. Розташований музей у будинку колишньої плебані. Територія музею – 0,8 га старого саду з фруктовими деревами, травами та квітами – створює тут особливо затишну атмосферу [1].

Висновки. Пустомитівський район є добре забезпеченим землями природоохоронного призначення, що позначається на екологічному стані земельних ресурсів, у їх стійкості. Однак їх розподіл є нерівномірним і в основному пов'язаний з ареалами поширення лісів, на основі яких і були створенні природно-заповідні території.

Землі рекреаційного призначення також розподілені по багатьох адміністративних утвореннях, однак їх площа є доволі незначною. Це стосується і земель історико-культурного призначення, які поширені фрагментарно.

Список використаних джерел:

1. Вікіпедія [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Пустомитівський_район.
2. *Войтків П. С., Манько А. М.* Екологічний стан та використання земельних ресурсів Пустомитівського району Львівської області. // Конструктивна географія і картографія: стан, проблеми, перспективи : матеріали міжнародної науково-практичної онлайн-конференції, присвяченої 20-річчю кафедри конструктивної географії і картографії Львівського національного університету імені Івана Франка. Львів : Простір-М, 2020. С. 131-134.

3. Земельні ресурси України / за ред. В. В. Медведєва, Т. М. Лактіонової. – К., 1998. – 150 с.
4. *Паньків З. П.* Методичні вказівки до практичних робіт з курсу «Земельні ресурси і земельний кадастр». Львів, Видав. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2003. 72 с.
5. Райони та міста Львівщини: інформаційно-статистичний довідник. Львів, 1997. 226 с.
6. Стратегія розвитку Пустомитівського району на період до 2025 року. Львів, 2017. 45 с.
7. Форма №6-зем, 2019 р.

РОЗВИТОК САНАТОРНО-КУРОРТНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ В ХЕРСОНСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Ірина Волкова, Дарія Понтак

*Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Харків, Україна*

Херсонська область добре забезпечена санаторно-курортною інфраструктурою, тут представлені усі категорії санаторно-курортних підприємств.

Майже 61% усіх спеціалізованих засобів розміщування країни, тобто більше половини, сконцентровані в Азово-Чорноморському регіоні. У Херсонській області таких закладів налічується 170, а це 10,3% від закладів країни і 17,0% від закладів Азово-Чорноморського регіону, що є досить немалим показником. За кількістю цих підприємств Херсонська область знаходиться на 4-му місці у рейтингу областей як по Україні, так і в регіоні після Одеської, Запорізької, Миколаївської областей відповідно [3].

Рекреаційні підприємства складають 91,2% усіх спеціалізованих засобів розміщування області, а це 155 одиниць, а лікувальні підприємства – всього 8,9%, налічуючи 15 одиниць. Тобто можна зробити висновок, що у регіоні в основному рекреаційні підприємства, тому Херсонська область має практично повністю рекреаційну спеціалізацію.

Лікувальні підприємства в Херсонській області в основному представлені дитячими санаторіями, пансіонатами лікування і